

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie
PERSCOMMUNIQUÉ nr. 119/17
Luxemburg, 14 november 2017

Conclusie van de advocaat-generaal in zaak C-498/16
Maximilian Schrems / Facebook Ireland Limited

Volgens advocaat-generaal Bobek kan Maximilian Schrems zich op zijn hoedanigheid van consument beroepen om Facebook Ireland voor de Oostenrijkse rechter te dagen met betrekking tot zijn gebruik van zijn eigen Facebookaccount voor particuliere doeleinden

Schrems kan zich echter niet op zijn hoedanigheid van consument beroepen ten aanzien van vorderingen die aan hem werden gecedeerd door andere consumenten

Maximilian Schrems, die afkomstig is uit Oostenrijk, heeft bij de Oostenrijkse rechter een gerechtelijke procedure ingesteld tegen Facebook Ireland. Hij voert aan dat Facebook Ireland zijn eigen recht op privacy en op bescherming van zijn gegevens heeft geschonden¹ alsook dat van zeven andere Facebookgebruikers die gehoor hebben gegeven aan een door hem online geplaatste oproep² om hun vorderingen op grond van dezelfde schendingen aan hem te cederen³. Die gebruikers hebben hun woonplaats in Oostenrijk, Duitsland en India.

Facebook Ireland betwist de internationale bevoegdheid van de Oostenrijkse rechter. In de eerste plaats voert zij aan dat Schrems ten aanzien van de procedure tegen Facebook niet – of in ieder geval niet langer – als consument kan worden aangemerkt. Facebook Ireland betoogt dat Schrems ten gevolge van zijn beroepsactiviteiten in verband met zijn vorderingen tegen haar niet langer een consument is. Derhalve komt Schrems niet in aanmerking voor het door het Unierecht⁴ aan consumenten verleende privilege waardoor zij een buitenlandse medecontractant in eigen land, in hun eigen woonplaats voor de rechter kunnen dagen. In ieder geval betekent de opening door Schrems van zijn *Facebookpagina* dat hij Facebook beroepsmatig gebruikt. In de tweede plaats is Facebook Ireland van mening dat het privilege van het forum consumeris strikt persoonlijk is en niet kan worden ingeroepen voor gecedeerde vorderingen.

Het Oberste Gerichtshof (hoogste federale rechter in civiele en strafzaken, Oostenrijk) heeft het Hof verzocht om het privilege van het forum consumeris toe te lichten met betrekking tot die twee kwesties.

Het Oberste Gerichtshof schetst de achtergrond van de zaak en verklaart dat Schrems zich in IT- en gegevensbeschermingsrecht specialiseert en een proefschrift over de juridische aspecten van gegevensbescherming schrijft. Schrems is sinds 2008 Facebook-gebruiker. Aanvankelijk gebruikte hij Facebook uitsluitend voor particuliere doeleinden onder een valse naam. Sinds 2010 gebruikt hij een *Facebookaccount* onder zijn naam, gespeld met cyrillische letters, voor particuliere doeleinden – uploaden van foto's, online plaatsen van berichten en chatten via de messenger-dienst. Hij heeft ongeveer 250 „Facebook-vrienden”. Sinds 2011 houdt hij er ook een

¹ Schrems verzoekt onder andere om nietigverklaring van bepaalde contractvoorwaarden, een bevel betreffende het gebruik van gegevens, en schadevergoeding. Deze procedure is ingesteld met de steun van een vennootschap tot financiering van rechtszaken, tegen een vergoeding van 20 % van de opbrengst, en wordt ondersteund door een publicrelationsbureau.

² In respons op die oproep hebben meer dan 25 000 mensen, via een van Schrems' websites, hun vorderingen tegen Facebook Ireland aan hem overgedragen. Op 9 april 2015 stonden nog eens 50 000 mensen op een wachtlijst.

³ Louter met het oog op het voeren van een rechtszaak.

⁴ Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (Brussel I-verordening, PB 2001, L 12, blz. 1).

Facebookpagina op na. Die pagina bevat informatie over lezingen die hij geeft, zijn deelnames aan podiumdiscussies en verschijningen in de media, de boeken die hij heeft geschreven, zijn fondsenwervingsactiviteiten en informatie over de gerechtelijke procedure⁵ die hij heeft ingesteld tegen Facebook Ireland.

Over deze gerechtelijke procedure heeft Schrems twee boeken gepubliceerd, lezingen gegeven (soms tegen betaling), meerdere websites opgezet (blogs, online-petities, crowdfundingacties voor een gerechtelijke procedure tegen verweerster), diverse prijzen ontvangen en de Verein zur Durchsetzung des Grundrechts auf Datenschutz opgericht. Hij heeft een team van tien personen, met een kern van vijf, om zich heen verzameld om hem te ondersteunen in „zijn campagne tegen Facebook”.

In zijn conclusie van vandaag geeft advocaat-generaal Bobek het Hof in de eerste plaats in overweging het Oberste Gerichtshof te antwoorden dat de verrichting van activiteiten als het publiceren van boeken, het geven van lezingen, de exploitatie van websites of de werving van fondsen om vorderingen geldend te kunnen maken, niet het verlies van de hoedanigheid van consument meebrengt voor vorderingen die betrekking hebben op de eigen, voor particuliere doeleinden gebruikte *Facebookaccount*. Derhalve lijkt Schrems te kunnen worden aangemerkt als consument met betrekking tot *zijn eigen* vorderingen uit hoofde van zijn gebruik van zijn *eigen* Facebookaccount voor particuliere doeleinden. Het staat echter aan het Oberste Gerichtshof om dit na te gaan.

Volgens de advocaat-generaal hangt de hoedanigheid van consument in het algemeen af van de aard en het doel van de overeenkomst op het tijdstip waarop zij is gesloten. Een latere wijziging in het gebruik mag slechts in uitzonderlijke gevallen in aanmerking worden genomen. In gevallen waarin de aard en het doel van de overeenkomst zowel particulier als beroepsmatig zijn, kan de hoedanigheid van consument blijven bestaan indien de beroepsmatige „inhoud” als marginaal kan worden aangemerkt. Kennis, ervaring, actief burgerschap of het feit dat men via rechtszaken een zekere reputatie heeft verworven, staan er als zodanig niet aan in de weg dat men als consument wordt aangemerkt.

De advocaat-generaal stelt in de tweede plaats voor, te antwoorden dat een consument die het recht heeft om zijn buitenlandse medecontractant in zijn eigen woonplaats voor de rechter te dagen, tezamen met zijn eigen vorderingen niet ook gelijklopende vorderingen geldend kan maken van andere consumenten die in dezelfde lidstaat, in een andere lidstaat of in een derde land wonen.

Volgens de advocaat-generaal blijkt uit de betrokken regels duidelijk dat het privilege van het forum consumeris altijd beperkt is tot de concrete en specifieke partijen bij de overeenkomst. Het zou onverenigbaar zijn met deze regels om toe te staan dat een consument van dat privilege ook gebruikmaakt voor vorderingen die louter met het oog op het voeren van een rechtszaak aan hem werden gecedeerd door andere consumenten. Een dergelijke uitbreiding zou het in het bijzonder mogelijk maken om vorderingen in één rechtsgebied te concentreren en om bij collectieve actie te kiezen voor de plaats van een gunstigere rechter, door alle vorderingen over te dragen aan een consument die zijn woonplaats binnen het rechtsgebied van die rechter heeft. Dit zou kunnen leiden tot ongebreidelde doelbewuste cessie van vorderingen aan consumenten in ongeacht welk rechtsgebied met een gunstigere rechtspraak, lagere kosten of gunstigere regels voor rechtsbijstand, wat de overbelasting van sommige rechtsgebieden tot gevolg zou kunnen hebben.

Advocaat-generaal Bobek erkent dat collectief verhaal bijdraagt tot verwezenlijking van de doelstelling van effectieve rechterlijke bescherming van consumenten. Indien goed opgezet en uitgevoerd, biedt het ook andere voordelen voor het judiciële stelsel, zoals vermindering van de

⁵ In 2011 heeft Schrems 22 klachten tegen Facebook Ireland ingediend bij de Irish Data Protection Commissioner (Ierse Commissie Gegevensbescherming). Naar aanleiding van die klachten heeft de Data Protection Commissioner een controleverslag met aanbevelingen voor Facebook Ireland en nadien een follow-upverslag opgesteld. In verband met het surveillanceprogramma PRISM heeft Schrems in juni 2013 tegen Facebook Ireland nog een klacht ingediend, die heeft geleid tot de nietigverklaring van de „veiligheidsbeschikking” van de Commissie door het Hof van Justitie van de Europese Unie in zaak [C-362/14](#), Schrems (zie perscommuniqué nr. [117/15](#)).

noodzaak van gelijklopende procedures. Het staat echter niet aan het Hof, maar wel uiteindelijk aan de Uniewetgever om een dergelijk collectief verhaal in consumentenzaken in te voeren.

NOTA BENE: De conclusie van de advocaat-generaal bindt het Hof van Justitie niet. De advocaten-generaal hebben tot taak, in volledige onafhankelijkheid het Hof een juridische oplossing te bieden voor het concrete geschil. De rechters van het Hof beginnen vandaag met de beraadslagingen over het arrest, dat op een latere datum zal worden gewezen.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) wordt gepubliceerd op de website CURIA op de dag waarop de conclusie wordt genomen.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van de conclusie zijn beschikbaar via "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106